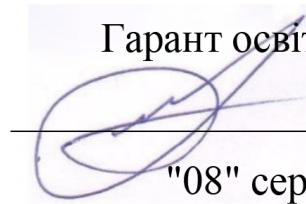

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

**Кафедра фізичного виховання та психолого-педагогічних
дисциплін**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Гарант освітньої програми

Микола Коротєєв

"08" серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Освітній рівень: **перший (бакалаврський)**
Галузь знань: **23 «Соціальна робота»**
Спеціальність: **232 «Соціальне забезпечення»**
Освітня програма: **Соціальне забезпечення**
Факультет: **економіки і підприємництва**

Умань – 2024 р.

Робоча програма з дисципліни «Соціальна психологія» для здобувачів вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Соціальне забезпечення». – Умань: Уманський НУС, 2024. 10 с.

Розробник: кандидат психологічних наук, доцент кафедри фізичного виховання та психолого-педагогічних дисциплін _____ Лариса ОСАДЧА

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри фізичного виховання та психолого-педагогічних дисциплін

Протокол від « 1 » серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри Мороз Ю.М. _____

« 8 » серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від « 8 » серпня 2024 року № 1

Голова Мудрак Мудрак Р.П. « 8 » серпня 2024 року
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4,0	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u>	Обов’язкова
Модулів – 1	Спеціальність <u>232 Соціальне забезпечення</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 4		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр
Загальна кількість годин – 120		3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4/6 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: Соціальне забезпечення	32год./ 8год.
		Практичні, семінарські
		28год./ 4год
		Самостійна робота
		60год. /108год.
		Вид контролю: залік

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальній дисципліні « Соціальна психологія» відведено важливе місце в структурі психологічної підготовки фахівців. Оволодіння основами психологічних знань допоможе сформувати у студентів стійкий інтерес до психологічних наук, спонукає до їх подальшого вивчення, переконує у необхідності використання отриманих знань, вмінь і навичок у професійній діяльності спеціаліста.

Соціальна психологія як галузь психології ставить своїм завданням поглибити теоретичні знання студентів про закономірності спілкування та взаємодії між людьми, динамічні процеси в різних соціальних групах, особливості взаємостосунків в різних видах спільностей, методи вивчення психологічних явищ в групах.

Мета вивчення дисципліни: сприяти теоретичній та практичній підготовці студентів до професійної діяльності ; сформувати науковий світогляд, вміння і навички спілкування, перцепції.

Завдання вивчення дисципліни: навчити студентів враховувати психічні властивості людей при здійсненні індивідуального підходу до них; здійснювати контроль та самоконтроль за перебігом емоційних станів людини; формувати і розвивати волюві якості людини; ефективно використовувати засоби міжособистісного спілкування. Розкрити психологічні закономірності впливу групи на особистість, на формування самосвідомості у різних соціальних групах; розвивати пізнавальні інтереси, комунікативні здібності та невербальні засоби спілкування студентів.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: навчальна дисципліна «Соціальна психологія» вивчається після «Соціальної філософії», разом з дисципліною «Конфліктологія та етика ділового спілкування» і передує вивченню дисципліни «Основи соціального забезпечення і т.ін.

При розробці семінарських занять головна увага зверталась на організацію самостійної роботи студентів, опрацювання найновішої літератури, обговорення повідомлень, рефератів, розв'язання проблемних психолого-педагогічних ситуацій, вивчення методів та методик.

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категоріях населення;
ЗК 12	Здатність працювати в команді.	ПРН 19	Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців;
ЗК 13	Здатність до міжособистісної взаємодії	ПРН 9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців;
ЗК 14	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ПРН 20	Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей
ЗК 15	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення;
Спеціально (фахові) компетентності (СК)			
СК 3	Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різних груп населення, що опинилися у складних життєвих обставинах;	ПРН 20	Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1.	Знання:		
1.1	Предмети і методи психологічної науки управління і конфліктології	лекції, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	Психологічну структуру особистості сучасної дорослої людини		
1.3	Психологічні закономірності розвитку малих груп		
1.4	Психологічні особливості формування іміджу керівника та організації		
2.	Уміння/навички:		
2.1	швидко і глибоко вникати в психологію іншої людини	семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle ,інтерактивні техніки навчання, метод тренінгу	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	користуватися науковими методами психологічних досліджень		
2.3	враховувати психічні властивості людей при здійсненні індивідуального підходу до них		
2.4	враховувати психологічні закономірності управлінської діяльності в управлінському процесі		
2.5	здійснювати контроль та самоконтроль за перебігом емоційних станів людини		
2.6	використовувати методи наукових досліджень міжособистісних стосунків в малих групах		
3.	Комунікація:		
3.1	Знати і використовувати засоби і функції міжособистісного спілкування	Практичне заняття, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle, метод тренінгу	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
3.2	ефективно використовувати засоби міжособистісного спілкування		
4.	Відповідальність і автономія		

4.1	організація / планування власного навчання;	семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль. усне опитування, експрес-контроль
4.2	використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки, аналізувати та використовувати інформації з різних джерел.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;	Лекція, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль, усне опитування, експрес-контроль
ПРН 9	Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців.	Лекція, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль, усне опитування, експрес-контроль
ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення;	Лекція, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль, усне опитування, експрес-контроль
ПРН 19	Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців;	Лекція, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль, усне опитування, експрес-контроль
ПРН 20	Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей	Лекція, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль, усне опитування, експрес-контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Соціальна психологія як наука.

Тема 1. Предмет та історія соціальної психології.

Основні періоди розвитку соціальної психології і їх характеристика. К. Левін - основоположник динамічної соціальної психології. Криза соціальної психології і її подолання. Наукові парадигми сучасної соціальної психології: «стара» - позитивістська і «нова» - соціальний конструктивізм.

Теоретичні орієнтації (біхевіоризм, психоаналіз, когнітивізм, інтеракціонізм) і соціально-психологічні проблеми, розроблені в їх руслі. Теорія діадної взаємодії Д. Тібо і Г. Келлі. Теорія розвитку групи В. Беніса і Г. Шепарда. Теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера. Концепція соціальних уявлень С. Московічі. Теорія людської деструктивності Е. Фромма. Транзактний аналіз Е. Берна.

Сучасні тенденції розвитку соціальної психології. Основні віхи розвитку вітчизняної соціальної психології.

Тема 2. Методи дослідження соціальної психології.

Основні вимоги до наукового дослідження в соціальній психології. Проблема співвідношення теорії і емпіричного матеріалу. Вирішення питання про обґрунтованість і практичну значущість інформації. Якісні, кількісні, якісно-кількісні методи дослідження і їх характеристика. Експеримент в соціально - психологічному дослідженні: типи, процедура. Техніка проведення соціально-психологічного експерименту в малих групах. Класичні експерименти С. Мілграма, Л. Фестінгера. Вивчення вербальної і невербальної поведінки індивіда, групи, декількох груп в певній соціальній ситуації за допомогою спостереження. Види, процедура і типові помилки спостереження. Фокус-група - метод вивчення соціальної перцепції, мотивації. Проективні техніки і їх процедури. Соціометрія як метод вивчення стану малої групи і особистості в групі. Техніка опитування. Правила і принципи конструювання анкет.

Етичні проблеми в соціально-психологічному дослідженні.

Змістовий модуль II. Психологія спілкування.

Тема 3. Загальні питання проблеми спілкування.

General issues of communication problems.

Проблема спілкування в соціальній психології. Розвиток спілкування в онтогенезі. Значення спілкування в розвитку особистості. Спілкування як обмін інформацією (комунікативний бік спілкування). Вербальні та невербальні засоби спілкування.

Тема 4. Комунікативна сторона спілкування.

Міжособистісні відносини в системі суспільних відносин. Емоційна основа міжособистісних відносин. Структура спілкування. Специфіка комунікативного процесу. Модель комунікації (комунікатор, повідомлення, аудиторія). Проблема сенсу при засвоєнні інформації. Вербальна система знаків. Мова як засіб комунікації. Експресивні функції мови. Гіпотеза лінгвістичної відносності Е. Сепіра-Б. Уорфа. Жаргон як форма мовної поведінки. Переконлива комунікація. Маніпулятивні операції з інформацією.

Особливості невербальної комунікації в порівнянні з мовою. Невербальні системи знаків (оптико-кінетична, паралінгвістична та екстралінгвістична, організація простору і часу, візуальний контакт, ольфакторні сигнали), їх аналіз. Комунікативна компетентність.

Тема 5. Інтерактивний бік спілкування.

Визначення поняття „взаємодія” (інтерація). Взаємодія як контакт між людьми. Взаємодія як організація діяльності. Механізм соціальної взаємодії. Типи взаємодії. Кооперація. Конфлікт.

Тема 6. Спілкування як сприймання людьми один одного.

Поняття соціальної перцепції, її форми. Експериментальні дослідження міжособистісного сприймання. Чинники, що впливають на соціальне сприйняття. Механізми взаєморозуміння: ідентифікація, емпатія. Модель структури рефлексії. Взаємодія оратора і аудиторії (модель Г. Гібша та М. Форверга).

Роль соціальної атракції в міжособистісному спілкуванні. Процес формування вражень. Значення процесів категоризації, стереотипізації в спілкуванні. Інтерпретація причин поведінки іншої людини - феномен каузальної атрибуції. Структура атрибутивного процесу. Помилки атрибуції. Фундаментальна помилка атрибуції.

Проблема точності міжособистісного сприймання і практичні засоби її підвищення. Психологічні ефекти сприйняття.

Змістовий модуль III. Соціальна психологія груп.

Тема 7 . Проблема груп в соціальній психології.

Визначення поняття група. Основні характеристики групи. Композиція групи, структура групи, групові процеси. Класифікація груп. Малі соціальні групи. Диференціація в групах і колективах, рівні розвитку групи. Методи вивчення міжособистісних стосунків в групі (соціометрія та референтометрія).

Тема 8. Соціальна психологія малих груп.

Специфіка підходу до малої групи в соціальній психології. Основні напрямки досліджень малих груп: соціометричне (Дж. Морено), соціологічне (Е. Мейо), школа групової динаміки (К. Левін). Розміри і межі малої групи. Розмір малої групи. Класифікація малих груп.

Структура малої групи: співвідношення структурних і динамічних аспектів. Психологічні ефекти в малій групі (соціальна легкість, соціальна важкість, соціальна лінність, деіндивідуалізація, групове мислення, соціальна поляризація та ін.).

Соціально-психологічні якості особистості в групі (перцептивний захист, ефект очікувань, когнітивна складність і ін.). Міжособистісні відносини в малій групі (методика Т. Лірі). Моделі комунікації в малій групі.

Тема 9. Динамічні процеси в малих соціальних групах.

Механізми формування малих груп. Умови перетворення зовні заданої групи в психологічну реальність для її членів. Феномен групового тиску. Конформізм: зміст, типологія, форми. Причини конформної поведінки. Умови прояву конформізму в малій групі. Концепція психологічного реактивного опору.

Проблема розвитку групи. Групова згуртованість і способи її вивчення. Соціально-психологічна напруженість і міжособистісні конфлікти як форми взаємовідношення в групі. Основні типології і динаміка конфліктів. Способи вирішення конфліктів. Соціально-психологічні методики вивчення взаємин і конфліктів. Психологічні характеристики «більшості» і «меншості». Способи взаємовпливу.

Лідерство як один з процесів групової динаміки. Теорії походження лідерства: харизматична, ситуаційна, синтетична. Типологізація соціального впливу лідера. Стили лідерства. Імідж сучасного політичного лідера.

Тема 10. Великі групи в соціальній психології.

Соціально-психологічні інструменти осмислення груп: теорія соціальних уявлень (С. Московічі), теорія ідентичності (А. Тешфел), концепція «ми - почуття» (Б. Поршнєв). Історія вивчення масової поведінки (Р. Тард, Р. Лебон, Б.М. Бехтерєв). Типи стихійних груп: маса, натовп, аудиторія, публіка. Характеристика людини в масі. Лідери мас.

Психологічні механізми стихійної поведінки. Масова паніка. Масова агресія. Громадська думка як чинник формування стихійної групи. Специфічність взаємодії в стихійних групах. Натовп: зміст і типологія. Форма і структура натовпу. Управління натовпом.

Змістовий модуль IV. Проблема особистості в соціальній психології.

Тема 11. Соціально – психологічні дослідження особистості.

Особистість в системі групової і міжгрупової взаємодії. Теорії особистості (психоаналітична, інтеракціоністська, когнітивістська). Психологічна структура особистості. Соціально-психологічні типи особистості. Особистість і соціальні установки. Внутрішня регуляція соціальної поведінки суб'єкта. Я-концепція

особистості. Соціальна ідентичність особистості. Концепція соціальної ідентичності Г. Теджфела і Дж. Тернера. Локус контролю і самоефективність особистості. Соціалізація особистості. Порушення структури особистості і компенсаторні механізми.

Соціальні ролі і ролеві відносини. Ролева поведінка і установка. Класифікація формальних ролей особистості (Т. Парсоне). Ролеві конфлікти (внутрішньоособистісні і міжособистісні). Структурний аналіз (концепція его-станів Е. Берна). Основні характеристики его-станів особистості (батька, дитини, дорослого). Функціональні порушення в его-станах і їх наслідки. Психологічна гра. Практичне використання трансактів.

Прикладні дослідження проблем особистості в соціальній психології.

Тема 12. Психологія конфліктних ситуацій.

Психологічний зміст інтеракції (взаємодії). Компоненти процесу взаємодії. Види взаємодії. Проблема кооперації і конфлікту в соціальній психології. Конфлікт як сприймана несумісність дій або цілей. Психологічні традиції у вивченні конфлікту (підходи: психодинамічний, ситуаційний, когнітивістський). Сучасні тенденції в підході до міжособистісних конфліктів: гуманістична психологія К. Роджерса.

Психологічна типологія конфліктів (М. Дойч). Стили поведінки людей в конфлікті (сітка К.У. Томаса і Р.Х. Кілмена). Ознаки конфлікту в свідомості людини. Конфліктна особистість і способи встановлення взаєморозуміння з нею.

Конфлікт як когнітивна схема. Особливості сприйняття конфліктної ситуації. Соціально-психологічні методи регулювання конфліктів.

Тема 13. Поняття про внутрішньоособистісний конфлікт.

Особливості і види внутрішніх конфліктів особистості. Поняття про особистісний конфлікт, його відмінність від кризи. Ознаки особистісного конфлікту. Різновиди особистісного конфлікту. Мотиваційний конфлікт, його типи за К. Левіним (еквівалентний, вітальний, амбівалентний). Когнітивний конфлікт, його будова та роль у пізнавальній діяльності особистості. Рольовий конфлікт, його типи (міжрольові, внутрішньорольові).

Психоаналітичні теорії внутрішніх конфліктів. Природа особистісних конфліктів за З. Фрейдом: суперечність інстинктів еросу і танатоса. Відображення конфліктної природи людини в поглядах З.Фрейда на структуру особистості. Механізми захисту від внутрішніх конфліктів.

Теорія комплексу неповноцінності Альфреда Адлера (1870-1937). Шляхи подолання: розвиток "соціального почуття", стимуляція власних здібностей з метою досягнення переваги над іншими. Вчення про екстраверсію та інтроверсію Карла Юнга (1875-1961). Концепція "екзистенціальної дихотомії" Еріха Фромма (1900-1980). Теорія психосоціального розвитку Еріка Еріксона (1902-1994).

Форми прояву і способи подолання внутрішніх конфліктів. Схема подолання: виявлення факту конфлікту, визначення його типу і причин; підбір та застосування відповідного способу подолання. Форми прояву (неврастенія, ейфорія, регресія, проекція, номадизм, раціоналізм. Стратегії виходу із особистісного конфлікту. Способи подолання внутрішніх конфліктів (заперечення, компроміс, уникнення, переорієнтація, сублімація, ідеалізація,

витіснення, корекція).

Тема 14. Міжгруповий та міжособистісний конфлікт.

Поняття міжособистісного конфлікту і його особливості. Зв'язок міжособистісних конфліктів з іншими типами конфліктів. Відмітні особливості міжособистісних конфліктів. Основні типи міжособистісних конфліктів за сферами їх прояву: колектив (керівник-підлеглий, між підлеглими); сім'я (подружні конфлікти; батьки-діти; подружжя-родичі); суспільство (громадянин-суспільство, громадянин - урядовець).

Причини і чинники міжособистісних конфліктів. Типи міжособистісних конфліктів за їх причинами: ціннісні, конфлікти інтересів; конфлікти етикету; нереалістичні конфлікти. Чинники конфлікту за В. Лінкольном: інформаційні (неприйнятність інформації для однієї із сторін); поведінкові (недоречність, грубість, нетактовність і тлі.); міжособистісні (незадоволеність від взаємодії між сторонами); ціннісні (протилежність принципів поведінки); структурні фактори (відносно стабільні об'єктивні обставини).

Управління міжособистісними конфліктами. Внутрішній (ефективне спілкування і раціональна поведінка в конфлікті) і зовнішній аспекти управління конфліктами (управлінська діяльність з боку керівника) Етапи зовнішнього управління конфліктами (прогнозування, попередження; регулювання; вирішення конфлікту). Врахування причин і чинників конфлікту, характеру міжособистісних відносин конфліктантів при управлінні конфліктами.

Поняття міжгрупового конфлікту і його особливості. Різновиди міжгрупових конфліктів (між організаціями, між керівництвом і підлеглими, між формальними та неформальними групами). Причини міжгрупових конфліктів (реальна та соціальна конкуренція). Феномени, характерні для міжособистісних конфліктів ("деіндивідуалізація", соціальне, міжгрупове порівняння; групова атрибуція).

Внутрішньогрупові міжособистісні процеси як причини міжгрупового конфлікту. Розшарування в межах групи.

Нормативні групові конфлікти. Конфлікти між лідерами, між неформальним лідером і керівником групи.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Соціальна психологія як наука												
Тема 1. Предмет та історія соціальної психології.	9	2	2			5		2				7
Тема 2. Методи дослідження соціальної психології	8	2	2			4			2			7
Разом за змістовим модулем 1	17	4	4			9		2	2			14
Змістовий модуль 2. Психологія спілкування.												
Тема 3. Загальні питання проблеми спілкування. General issues of communication problems.	10	4	2			4		2				8
Тема 4. Комунікативна сторона спілкування.	8	2	2			4						8
Тема 5. Інтерактивний бік спілкування	8	2	2			4						6
Тема 6. Спілкування як сприймання людьми один одного	9	2	2			5						6
Разом за змістовим модулем 2	35	8	8			17		2				28
Змістовий модуль 3.Соціальна психологія груп.												
Тема 7 . Проблема груп в соціальній психології.	10	4	2			4		2	2			8

Тема 8 . Соціальна психологія малих груп.	8	2	2			4						6
Тема 9 . Динамічні процеси в малих соціальних групах	8	2	2			4						6
Тема 10. Великі групи в соціальній психології.	8	2	2			4						8
Разом за змістовим модулем 3	34	10	8			16		2	2			28

Змістовий модуль 4. Проблема особистості в соціальній психології.

Тема11. Соціально – психологічні дослідження особистості.	8	2	2			4						10
Тема 12. Психологія конфліктних ситуацій.	8	2	2			4		2				10
Тема 13. Поняття про внутрішньо особистісний конфлікт	8	2	2			4						8
Тема 14. Міжгруповий та міжособистісний конфлікт.	10	2	2			6						10
Разом за змістовим модулем 4	34	8	8			18		2				38
ВСЬОГО	120	32	28			60		8	4			108

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
Змістовий модуль 1. Соціальна психологія як наука			
1	Тема 1. Становлення та розвиток соціальної психології.	2	
2	Тема 2. Методи дослідження соціальної психології.	2	2
Змістовий модуль 2. Психологія спілкування.			
3	Тема 3. Закономірності спілкування та взаємодії людей.	2	
4	Тема 4. Комунікативна сторона спілкування	2	
5	Тема 5. Спілкування як сприймання людьми один одного.	2	
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія груп.			
6	Тема 6. Малі групи в соціальній психології.	2	
7	Тема 7 . Проблема груп в соціальній психології.	2	2
9	Тема 9. Лідерство та керівництво в малих соціальних групах.	2	
10	Тема 10. Великі групи в соціальній психології.	2	
Змістовий модуль 4. Проблема особистості в соціальній психології.			
11	Тема 11. Соціально – психологічні дослідження особистості.	2	
12	Тема12. Поняття про внутрішньо особистісний конфлікт.	2	
13	Тема13. Міжгруповий та міжособистісний конфлікт.	4	
	ВСЬОГО	28	4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми, питання	Кількість годин	
1	Тема 1. Предмет і методи психологічної науки	9	14
2	Тема 2. Особистість в соціальній психології	9	18
3	Тема 3. Проблема груп в соціальній психології	9	18
4	Тема 4. Великі групи в соціальній психології.	9	16
5	Тема 5. Внутрішньо особистісний конфлікт.	9	14
6	Тема 6. Спілкування та міжособистісні стосунки	9	14
7	Тема 7. Міжгруповий та міжособистісний конфлікт.	10	14
Всього		60	108

7. Методи навчання

Реалізація передбачених навчальним планом організаційних форм вивчення психології управління вимагає забезпечити відповідність методики навчання, контролю та оцінювання кредитно-модульній та модульно-рейтинговій системі організації навчального процесу. Це передбачає приведення керівництва навчальною діяльністю студентів на лекційних і практичних заняттях, управління його самостійною роботою у позааудиторний час у відповідність до сучасних принципів взаємодії викладача і студентів.

У відповідності до цих передумов та відведеного часу на реалізацію поставлених навчально-освітніх завдань, вивчення психології управління має реалізовуватися методами, які адекватно відповідають визначеним навчальним планом організаційним формам навчання: лекції, практичні заняття, семінари, індивідуальні заняття, консультації з викладачами, самонавчання, інтерактивні заняття.

Лекції використовуються для розгорнутого теоретичного повідомлення, наукового аналізу та обґрунтування складних і об'ємних наукових проблем, дають можливість системно, в логічній послідовності і строгій структурності засвоїти теоретичний матеріал. Різновидом лекцій є проблемні лекції, лекції-бесіди.

На проблемних лекціях викладач за допомогою спеціальних запитань звертається до досвіду студентів, залучає їх до активної навчальної діяльності (аналізувати певну наукову чи практичну проблему, здійснювати порівняльний аналіз, виділити суттєві ознаки).

Під час лекції-бесіди викладач, висувуючи певну проблему, обмірковує вголос, наводить докази та антидокази, надає можливість слухачам відповідати на поставлені запитання і обмінюватися думками, допомагає їм самостійно робити висновки для практичної діяльності. Під час такої лекції спрощується зміст навчального матеріалу, більш детально аналізуються проблеми, підтримується тісний контакт лектора із слухачами, з'ясовується рівень і глибина засвоєння матеріалу. Дані лекції активізують навчально-пізнавальну діяльність і сприяють підвищенню ефективності навчального процесу.

Для поглиблення і закріплення знань, формування переконань проводяться семінарські заняття. Специфіка даних занять полягає в тому, що на таких заняттях відбувається колективний науковий пошук проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Слухачі аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання, дискутують. Умовно можна сказати, що семінар – це творче поєднання позитивних властивостей бесіди й дискусій, але на більш високому методичному, науковому й теоретичному рівні. Він виконує такі основні функції: пізнавальну, виховну і контрольну, дає змогу оцінити рівень опанування студентами програмного матеріалу, вносить в дидактичний процес певні корективи.

На практичних заняттях, які тісно пов'язані з лекціями і семінарами, отримані знання застосовуються для вирішення практичних завдань. Ці заняття спрямовані на вміння організувати власну навчально-пізнавальну діяльність і набуття первинних практичних навичок і умінь застосувати отримані знання на практиці; визначати цілі своєї діяльності, окреслювати завдання та умови їх вирішення, здійснювати самоконтроль, самооцінку власної роботи, вносити необхідні корективи. Для пізнання студентами своїх індивідуально-психологічних особливостей, пов'язаних з управлінням (дослідження спрямованості особистості, лідерських і підприємницьких якостей, рівня психологічної готовності до управління, схильності до ризику, оцінки стилів управління і способів керівництва, типів керівництва, визначення кар'єрних орієнтацій, дослідження рівня домагань, вміння слухати, самоконтроль у спілкуванні, стилю і поведінки в конфліктних ситуаціях, особливостей ділового спілкування тощо) проводяться психологічні практикуми. Вони дають можливість студентам побачити свої „сильні” і „слабкі” сторони, визначити особистісний профіль управлінської діяльності. В разі необхідності викладач надає індивідуальні психологічні консультації. Психологічний практикум проводиться в кінці практичних занять, психодіагностичні методики використовуються „вручну”.

Велике значення у процесі психологічної підготовки студентів відіграє самостійна робота та самоосвіта. З метою повторення і глибшого засвоєння навчального матеріалу, вмінням його застосувати на практиці слухачам пропонуються виконувати індивідуальні домашні завдання (описати принципи управлінської діяльності, проаналізувати вплив психологічних факторів на процес управління, скласти професіограму та психограму керівника аграрного формування, охарактеризувати основні умови позитивної мотивації керівників в своєму господарстві, скласти перелік факторів, які сприяють службовому росту, підібрати діагностичні методики, за допомогою яких можна діагностувати комунікативні бар'єри, розробити програму ведення коротких переговорів та принципи створення реклами). Такі завдання вчать слухачів самостійно працювати з психологічною літературою, осмислювати свій практичний досвід, мислити творчо.

Впровадження інтерактивних методик у викладання дисципліни дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Даний метод навчання полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і як наслідок - у значному зростанні рівня

реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули студенти. У працях зарубіжних педагогів цей новий підхід має назву "навчання за методом участі", "кооперативне навчання", коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду. Це сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення. Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів.

При викладанні дисципліни використовуються наступні форми навчальної діяльності: фронтальна, парна, індивідуальна та групова.

Найпоширенішою є групова форма, яка є формою організації навчання в малих групах студентів, об'єднаних загальною навчальною метою за опосередкованого керівництва викладачем і в співпраці зі студентами. Викладач у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність студентів.

Стосунки між викладачем та студентом набувають ознак співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки в тому разі, якщо в студентів виникає запитання і вони самі звертаються по допомогу до викладача. Це їхня спільна діяльність. Групова навчальна діяльність не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці.

8. Методи контролю

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП) передбачає постійну самостійну роботу студента з оволодіння знаннями і уміннями, передбаченими програмою навчального предмету, періодичну звітність про здобутий рівень підготовки перед викладачем, оцінювання викладачем рівня підготовки студента.

Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів, які визначені вченою радою УНУ.

Різні види контролю (поточний, модульний, семестровий) дають можливість викладачеві проаналізувати якість засвоєння студентом знань, рівень сформованості навичок та вмінь, а студентові здійснити самоаналіз своєї теоретичної і практичної підготовки і, у разі потреби, отримати допомогу викладача, виправити помилки. **Попередній контроль** (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань дня використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. **Поточний контроль** знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати увесь навчальний матеріал. Також поточний контроль має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не

наприкінці семестру або навчального року. **Рубіжний (тематичний, модульний) контроль** знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання. **Рубіжний контроль** може проводитися усно й письмово, у вигляді контрольної роботи, індивідуально або у групі. **Підсумковий контроль** являє собою залік студентів з метою оцінки їх знань і навичок. Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на семінарських і практичних заняттях, у позааудиторний час, на консультаціях, заліках і іспитах. **Поточний контроль на практичних, семінарських і лабораторних заняттях** проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах: вибіркове усне опитування перед початком занять; фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.; фронтальна перевірка виконання домашніх завдань; виклик до дошки окремих студентів, письмові відповіді на окремі запитання; оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.; письмова (до 45 хв.) контрольна робота. **Контроль у позааудиторний час:** перевірка перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних робіт; презентацій, есе. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, вміння працювати зі спеціальною літературою, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків. Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури. Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється. Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях. Проведення навчальних конкурсів і олімпіад на кращого знавця предмета, кращого зі спеціальності.

Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав необхідну кількість балів, встановлену для дисципліни. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи в межах даного модуля, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю

За навчальний курс за умови виконання всіх обов'язкових, передбачених навчальною програмою завдань, студент може набрати рейтингових 100 балів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма контролю – залік

Поточний (модульний) контроль									Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	МК	T4	T5	T6	T7	МК	
12	13	12	7	12	13	12	12	7	

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Психологія» включає:

- освітню програму;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- конспект лекцій з навчальної дисципліни;
- плани практичних занять і методичні рекомендації щодо їх проведення:

1. Осадча Л.А. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять з дисципліни «Соціальна психологія» для здобувачів вищої освіти. Умань: Уманський НУ. 2025. 98 с.

– завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання:

2. Осадча Л.А Інструктивно-методичні матеріали для самостійної роботи студентів з дисципліни «Соціальна психологія» для здобувачів вищої освіти. Умань: Уманський НУ. 2025. 38 с.

- завдання для модульного та підсумкового контролю знань;
- рекомендована література.

12. ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Варій М.Й. Загальна психологія. К.: ВЦ «Академія». 2020. 344 с.
2. Дуткевич Т.Г. Загальна психологія. К.:ЦУЛ. 2019. 388 с.
3. Ільїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. К. : Університетська книга. 2018. 239 с.
4. Ільїна Н.М., Мисник С.О. Загальна психологія: теорія та практикум. Навч. посібник. К.: Університетська книга. 2017. 352 с.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. К: Центр учбової літератури, 2019. 272 с.
6. Мельник Л.П. Психологія в управлінні. К: Основа, 2003. 304 с.
7. М'ясоїд П.А. Курс загальної психології: підручник: у 2 т. К.: Алерта, 2013. Т. 2. 758 с.
8. Психологія / За ред. І.Прокопенко. К: Фоліо. 2012. 864 с.
9. Савчин М.О. Загальна психологія. К.:ВЦ «Академія». 2020. 344 с.
10. Ткалич М.В. Гендерна психологія. К. :Альма матер. 2016. 256 с.
11. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія.К: ЦУЛ. 2016. 325 с.

Допоміжна література

11. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2020. 418 с.
12. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник [Г. М. Бевз, І. В. Петренко, А. І. Гусєв, В. І. Давидов, О. В. Івачевська, Н. С. Малєєва, О. Г. Цукур] / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. 144 с.
13. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. Посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 104 с.
14. Osodlo V., Perepeliuk T., Osadcha L., Hrynova N. Features of self-realization of the subject in a military-professional activity. *Opción*, Año 35, Especial No.21 (2019): 429-445.
15. Осадча Л.А. Проблеми формування професійної компетенції менеджерів аграрного бізнесу. *Психологічний журнал: наукове видання Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини*. Умань, 2021. Вип.7. С.52-64.
16. Осадча Л.А. Психологічний імідж сучасного менеджера. *Психологічний журнал: наукове видання Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини*. Умань, 2019. Вип.2. С.46-57.
17. Осадча Л.А. Мотивація праці менеджера / *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. №3. 2018. С. 111-116.
18. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти. за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.

19. Фурман А.В. Психологія "Я – концепція". Львів: Новий світ, 2006. 360 с.
20. Фіцула М. М. Педагогіка. К: Академвидав, 2000. 560 с.
21. Психологічна енциклопедія. К: Академвидав, 2006. 424 с.
22. Volodymyr Bekh, Yulia Bekh. Teory of social work. К. Університетська книга. 2013, 208 с.
23. Effective Teaching in Schools Theory and Practice. Oxford University Press. 2009. 2009 р.

Додаткова література

1. Батаршев А.В. Психологія особистості і спілкування. – М., 2003. – 248с.
2. Берн Е. Ігри, в які грають люди. Люди, які грають в ігри. – Спб, 1996
3. Бодальов А.А. Особистість і спілкування. – М.. 1983
4. Бодальов А.А. Формування поняття про іншу людину як особистість. – Спб., 1970
5. Бородкін Ф.М., Коряк Н.М. Увага: Конфлікт! – Новосибірськ, 1989
6. Браун Л. Імідж – шлях до успіху. – Спб, 1996
7. Вайкуновський А.Я. Я говорю, ми говоримо: нариси про людське спілкування. – М., 1990.
8. Горяніна В.А. Психологія спілкування. – М., 2002. -416с.
9. Егорова М.С. Психологія індивідуальних відмінностей. – М., 1997.
- 10.Клімов Є.А. Образ світу в різнотипних професіях. М.: Вид-во МГУ, 1995. С. 224.
- 11.Клімов Є.А. Психологія професійного самовизначення. Ростов-на-Дону, 1996.
- 12.Ковачик П., Малієва Н. Попередження і вирішення конфліктів. – М., 1994.
- 13.Луп'ян Я.А. Бар'єри спілкування, конфлікти, стрес. – Мн.. 1996
- 14.Мілібруда Є.Я. Я – Ти – Ми. Психологічні можливості поліпшення спілкування.- М., 1986.
- 15.Мотнев О.І. Психологія самопізнання особистості. – М., 1993.
- 16.Морозов А.В. Соціальна конфліктологія. – М., 2002. – 336с.
- 17.Мюнстенберг Г. Психологія і вчитель. М.: Досконалість, 1997. – 320с.
- 18.Мясищев В.Н. Проблема відносин людини і її місце в психології . – М., 1987.
- 19.Немов Р.С. Психологія: У 3-х книгах. Кн. 1. – М., 1998.
- 20.Обозов Н.Н. Психологія ділового спілкування. – Спб., 1995.
- 21.Обозов Н.Н. Типи особистості, темперамент і характер. – Спб., 1995.
- 22.Обозов Н.Н. Психологічна культура відносин. – Спб., 1995.
- 23.Обозов Н.Н. Психологія конфлікту і способи його вирішення. – Спб., 1993.
- 24.Петровська Л.А. Компетентність в спілкуванні. – М., 1989.
- 25.Петровський А.В., Ярошевський М.Г. Історія і теорія психології. Т.2. – Ростов – на Дону, 1996

- 26.Пиз А. Язык телодвижений. – Нижний Новгород, 1992.
- 27.Романова Е.С. 99 популярных профессий. Психологический анализ и профессиорамамы. Спб., 2004.
- 28.Райгородський Д.Я. Практична психодіагностика. Самара, 2003.
- 29.Слободчиков В.І., Ісаєв Є.І. Психологія людини. – М., 1995.
- 30.Тутушкіна М.К. Практична психологія. – Спб., 2000.
- 31.Узнадзе Д.Н. Теорія установки. – М., 1997.
- 32.Юсупов І.М. Психологія взаєморозуміння. – Казань, 1991.
- 33.Якутін В.А. Педагогічна психологія. – Спб., 1998.
- 34.Ясвін В. Гроссмейстер спілкування. – М., 2004. – 191 с.

13. Інформаційні ресурси

- 1.<http://psychologis.com.ua/sinton-programma.htm> - інформація про мнемоніку, синтон-програма
2. <https://golengovskaya.wordpress.com/category> — психологічні новини, бібліотека, тести
3. <https://www.google.com/search?q> - психоаналіз сновидінь, галерея картин відомих художників на тему сновидінь
4. <https://www.google.com/search?q> - відомості про психологічне консультування
5. <http://psy.piter.com> - статті, психологічні новини

14. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Соціальна психологія» відбувається відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті, відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), стандартів вищої освіти, нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

Положення регламентує порядок визнання результатів навчання для учасників програм академічної мобільності з урахуванням засад Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи

15. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Соціальна психологія», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При підготовці

рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

16. Зміни у робочій програмі на 2025-2026 рік

1. Здійснено коригування у розподілі балів.
2. Оновлення перелік рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.